

Ročník XI.

INFORMÁTOR ASOCIÁCIE POLIO V SR

1/2006

Z obsahu:

- ☐ 15. výročie vzniku SZTP
- ☐ Príjmy a výdavky AP v SR v roku 2005
- ☐ Rozpočet AP v SR na rok 2006

Milí priatelia,

dovoľte mi, aby som na začiatku roku 2006 zažerala Vám a Vaším rodinám pevné zdravie, šťastie a veľa osobných a pracovných úspechov.

15. výročie vzniku SZTP

Z hľadiska dejín SZTP bol predchádzajúci rok 15. rokom vzniku tejto organizácie, súčasťou ktorej je aj Asociácia polio v SR. Slovenský zväz telesne postihnutých vznikol po rozpade Zväzu invalidov. Ustanovujúci zjazd sa konal v Dudinciach v apríli 1990. Všetky roky činnosti boli po znamenané úsilím vytvoriť kvalitný zväz, ktorý by vedel odborne reagovať na všetky zmeny v spoločnosti, najmä čo sa týkalo telesne postihnutých občanov. SZTP sa nedištancovalo od spolupráce s inými špecifickými zväzmi, najmä pokiaľ ide o pripomienkovanie právnych noriem, ale aj na kultúrno-spoločenskom úseku. Hlavným poslaním SZTP počas uplynulých rokov boli činnosti:

- ☐ Sociálna prevencia a sociálne poradenstvo
- ☐ Pripomienkovanie legislatívnych zámerov
- ☐ Pripomienkovanie a kritika architektonických bariér
- ☐ Pripomienkovanie kompenzačných a protetických pomôcok
- ☐ Informatika

Za 15 rokov si Slovenský zväz telesne postihnutých vydobyl svoje miesto v spoločnosti. Je platným a aktívnym členom dôležitých orgánov v SR, aj v zahraničí. Členovia SZTP sú členmi v rôznych inštitúciách na krajskej, okresnej a miestnej úrovni. SZTP vydáva časopis TP+TP pre svojich členov, zvyšuje právne vedomie členov, aj nečlenov a oboznamuje ich s dianím v rámci SZTP, na Slovensku, ale aj v zahraničí. SZTP usporadúva pre svojich členov rekondično-integračné pobyty za finančnej pomoci MPSVaR SR. Ďalej úspešne spolupracuje s ostatnými zväzmi, so štátnou správou a samosprávou,

Úspešne prevádzkuje za pomoci VÚC účelové zariadenie SRC RELAX Štúrovo a ďalšie tu nemenované činnosti. Celú činnosť SZTP udržiava na úrovni mravenčia práca pracovníkov a funkcionárov SZTP.

Poprajme veľkej rodine telesne postihnutých občanov veľa úspechov do ďalších rokov!

Akcie Asociácie polio v SR v roku 2006

V roku 2006, okrem bežnej agendy fungovania našej asociácie, budeme mať tri akcie, na ktorých sa stretnú naši členovia. Najprv to bude víkendový pobyt, ktorý sa tentokrát bude konať v Turčianskych Tepliciach, v hoteli G. Vyšli sme tak v ústrety mnohým členom, že stretnutie sa koná uprostred Slovenska - východ aj západ to bude mať približne rovnako ďaleko. A čo je najdôležitejšie, cenovo je to lacnejšie ako v Piešťanoch. Dúfame, že aj tento pobyt sa vydaní, ako ostatné doteraz.

Ďalšia zmena je v objekte, kde sa uskutoční sociálno-rehabilitačný kurz. Tento rok by sme mali nazbierať nové sily v hoteli Hviezda v Dudinciach. V hoteli je vybudovaný nový krásny bazén. Tento SRK bude o niečo drahší, pretože máme termín v sezóne, ale budeme prispievať na člena z príjmu z 2% z dane z príjmov. Avšak príspevok dostane len ten člen, ktorý má zaplatené členské príspevky. Veríme, že všetkým účastníkom sa to bude páčiť.

Tretou akciou bude pobyt pre našich členov v zariadení SZTP RELAX Štúrovo. Budeme mať k dispozícii cele zariadenie na 7 dní v mesiaci júl. Prihlášky a príslušnými informáciami dostanete od tajomníčky A. Hmirárovej.

Prosím, aby ste dodržali určené termíny a aby ste včas zaplatili určené poplatky. Účastníkom všetkých akcií prajem príjemný pobyt!

A. Suchá, predsedníčka AP

Opakované upozornenie pre členov

Upozorňujeme našich členov, aby si nezabudli plniť svoju základnú povinnosť, t. j. zaplatiť členské príspevky.

Náš účet je v Slovenskej sporiteľni v Bratislave, pobočka Párikova ul. č. ú. 0173146980/0900.

Vklad na účet je bez poplatku

**PREHĽAD
TVORBY A ČERPANIA
FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV AP V SR
ZA ROK 2005**

Príjmy

1. Účastnícke poplatky za víkend. pobyt Piešťany	Sk 64 150,00
2. Účast. popl. za SRK Šírava	Sk 103 010,00
3. Členské príspevky	Sk 18 803,00
4. Sponzorské príspevky	Sk 26 000,00
5. Kreditný úrok	Sk 181,00
6. 2 % z dane z príjmov	Sk 79 531,00
7. Ostatné príjmy	Sk 0,00
Príjmy spolu	Sk 291 675,00

Výdavky

1. Úhrada za víkendový pobyt v Piešťanoch (+vrátenie popl.	Sk 114 415,00
2. Úhrada SRK Šírava plus vrátenie popl.	Sk 158 250,00
3. Úhrada za tlač Informátora	Sk 5 000,00
4. Kancelárske potreby	Sk 627,50
5. Poštovné	Sk 5 362,00
6. Daň z kreditných úrokov	Sk 34,00
7. Poplatky v SLSP + poštovné	Sk 911,00
8. Ostatné výdavky	Sk 22 454,70
Výdavky spolu	Sk 307 054,20

Rozpočet
Asociácie polio v SR
na rok 2006

Predpokladané príjmy

Zostatok na bežnom účte k 31.12.2005	Sk 179 855,40
Predpokladané členské príspevky	Sk 19 000,00
Účastnícke poplatky za víkendový pobyt (50 osôb)	Sk 52 500,00
Účastnícke poplatky za SRK (45 osôb)	Sk 200 150,00
Sponzorské dary	Sk 10 000,00
Daňové úrady 2 % z dane z príjmov	Sk 60 000,00
Úroky	Sk 180,00
Príjmy spolu	Sk 521 685,40

Predpokladané výdavky

Úhrada za víkendový pobyt	Sk 52 500,00
Úhrada za SRK (v tom príspevok z 2% - Sk 55000,00)	Sk 255 150,00
Výdavky na tlač Informátora	Sk 10 000,00
Poštovné	Sk 12 000,00
Ostatné výdavky (tel. karty, kopírovanie, overovanie, kanc. potreby)	Sk 7 000,00
Daň z úrokov	Sk 90,00
Výdavky spolu	Sk 336 740,00

Protestné zhromaždenie zdravotne postihnutých občanov v decembri 2005

Organizácie občanov so zdravotným postihnutím zvolali dňa 6. decembra protestné zhromaždenie pod heslom „Stop arogancii vládnej moci voči občanom so zdravotným postihnutím - patríme medzi vás“. Zhromaždenie sa konalo na námestí SNP Bratislave a súbežne v H. Bystrici, Košiciach, Prešove a v Prievidzi.

Cieľom týchto zhromaždení bola

- ☐ Rozhodný nesúhlas s prístupom vládnej moci k riešeniu ťažkej a zhoršujúcej sa životnej situácii občanov so zdravotným postihnutím
- ☐ Nesúhlas s odkladaním prijímania okamžitých nevyhnutných úprav platnej legislatívy, odôvodňovaným prípravou budúcich komplexných riešení
- ☐ Vyzvať vládu SR a Národnú radu SR, aby prijali okamžité opatrenia na zlepšenie životnej situácie občanov so zdravotným postihnutím a na zamedzenie jej zhoršovania,

Na protestnom zhromaždení bolo zverejnené nasledovné stanovisko organizácií občanov so zdravotným postihnutím k súčasnej situácii a následne doručené predsedovi Národnej rady SR a predsedovi Vlády SR so žiadosťou o prijatie.

**Stop arogancii vládnej moci
voči občanom so zdravotným postihnutím.
Patríme medzi vás.**

Vyhlásenie občanov so zdravotným postihnutím adresované Vláde SR a Národnej rade SR prijaté na zhromaždení konanom v Bratislave dňa 6. decembra 2005

My, občania so zdravotným postihnutím, tvoriaci 10% populácie, naši rodinní príslušníci, priatelia a sympatizanti sme sa stretli 6. decembra 2005 na protestnom zhromaždení, aby sme vyjadrili rozhodný nesúhlas s aroganciou vládnej moci voči riešeniu ťažkej a zhoršujúcej sa životnej situácie občanov so zdravotným postihnutím, aby sme vyzvali vládu SR a Národnú radu SR prijať okamžité opatrenia na zlepšenie životnej situácie občanov so zdravotným postihnutím a na zamedzenie jej zhoršovania.

Vítame vyjadrenia predstaviteľov Vlády SR o kritických nedostatkoch sociálnej a zdravotníckej legislatívy a úmysel riešiť ich predložením nových komplexných návrhov zákonov Národnej rade SR. Tento zámer však môže priniesť pozitívne výsledky až za mnoho mesiacov a jeho výsledok nie je istý. Preto zásadne nesúhlasíme s odkladaním prijímania okamžitých čiastkových úprav platnej legislatívy na riešenie súčasnej kritической situácie. My žijeme dnes a preto žiadame, aby bez ohľadu na pripravované návrhy na komplexmi zmenu v systémoch sociálneho poistenia a sociálnej pomoci, boli prijaté okamžité opatrenia na odstránenie kritických nedostatkov platnej legislatívy.

Predčasné rozhodnutie vlády SR vo februári 2004 realizovať nedostatočne pripravený zámer dlhodobej a sociálnej starostlivosti odmietaný drvivou väčšinou občanov s ťažkým zdravotným postihnutím ako aj významnou časťou odbornej verejnosti, viedlo k už takmer dvojročnému zastaveniu prijímania opatrení riešiacich negatívne dôsledky ekonomického vývoja pre občanov so zdravotným postihnutím. Za prejav arogancie považujeme fakt, že legislatívny zámer, ktorým vyslovila nesúhlas Rada vlády SR pre problematiku občanov so zdravotným postihnutím, hol na prerokovanie vo vláde SR predložený s vyhlásením „Návrh Legislatívneho zámeru zákona o dlhodobej starostlivosti a podpore integrácie osôb so zdravotným postihnutím sa na rokovanie vlády Slovenskej republiky predkladá bez rozporov.“ Už začatý proces zdokonaľovania systému sociálnej pomoci prostredníctvom prípravy zákonov o sociálnych službách a kompenzáciách dôsledkov zdravotného postihnutia bol zastavený. Legislatívne zmeny boli obmedzené, až na niekoľko výnimiek, prakticky len na reštriktívne opatrenia. Preto žiadame vládu SR, aby prijala jednoznačné rozhodnutie o ďalšom pokračovaní procesu transformácie sociálnej sféry prostredníctvom zákona o sociálnych službách a zákona o kompenzáciách dôsledkov zdravotného postihnutia.

Na riešenie problémov znevýhodnených skupín obyvateľstva, vrátane občanov so zdravotným postihnutím, má Vláda SR k dispozícii aj finančné prostriedky z Európskych sociálnych fondov, ktoré je povinná poskytnúť na financovanie projektov, vrátane projektov v rámci iniciatívy spoločenstva EQUAL. Zodpovedné štátne orgány však vytvárajú administratívno-organizačné podmienky znemožňujúce realizáciu projektov prejavujúce sa ich neschopnosťou metodicky riadiť proces prípravy a realizácie projektov, najmä ich financovania, nanucovaním nerovnoprávných zmlúv, absenciou jasných, jednoznačných a realizovateľných smerníc o financovaní projektov, šikanovaním realizátorov pri zúčtovaní nimi vynaložených prostriedkov, neodôvodneným predlžovaním termínov na odpovede, neustálymi a nejednoznačnými zmenami pravidiel. Organizácie občanov so zdravotným postihnutím a ďalší riešitelia projektov nedostávajú schválené finančné príspevky na riešenie projektov, sú zadlžení, sú nútení používať prostriedky určené na iné účely, strácajú dôveru svojich zamestnancov i partnerov, dostávajú sa do situácie, ktorá povedie k ich likvidácii. Vládou dlhodobo ignorovaná, naliehavá a všeobecne známa potreba riešiť problémy súvisiace s čerpaním prostriedkov z ESF je prejavom nezodpovednosti voči zvereným prostriedkom Európskej únie a štátneho rozpočtu, prejavom arogancie a neodôvodnenej nedôvery voči neziskovému sektoru, zanedbávaním neopakovateľnej možnosti využiť prostriedky Európskej únie na riešenie problémov znevýhodnených skupín občanov. K žiadnej viditeľnej náprave zatiaľ nedošlo ani po prisľúbenom radikálnom riešení avizovanom v polovici októbra po zmene na poste ministra práce, sociálnych vecí a rodiny. Preto žiadame vládu SR, aby neodkladne prijala opatrenia na vytvorenie normálnych a rovnoprávných podmienok na riešenie projektov spolufinancovaných z Európskych sociálnych fondov a opatrenia odstraňujúce škody vzniknuté alebo hroziace realizátorom projektov ako dôsledok oneskoreného, alebo doteraz neposkytnutého financovania schválených projektov.

Občania so zdravotným postihnutím považujú v súčasnosti za najnaliehavejšie tieto problémy a žiadajú vládu SR a Národnú radu SR o ich neodkladné riešenie:

- úprava percentuálnych hodnôt miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v zákone o sociálnom poistení,
- určenie sumy starobného dôchodku invalidných dôchodcov, ktorí dosiahli dôchodkový vek pred 1. januárom 2004 a vykonávali zárobkovú činnosť nepretržite do 31. decembra 2003, podľa § 60 zákona o sociálnom poistení,
- vyňatie príjmu za činnosť osobnej asistencie z okruhu pojmov, z ktorých sa odvádza poisťné na zdravotné poistenie,

- zvýšenie peňažného príspevku na osobnú asistenciu pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá od jej zníženia v roku 2002 nebola upravovaná,
- zvýšenie hranice príjmu, pri prekročení ktorého sa prestávajú vyplácať peňažné príspevky kompenzujúce niektoré zvýšené výdavky, na trojnásobok sumy životného minima,
- poskytovanie kompenzácií sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia v súlade s oprávnenými potrebami zdravotne postihnutých občanov,
- priznanie nároku na výplatu daňového bonusu na každé vyživované dieťa poberateľom starobného dôchodku a poberateľom invalidného dôchodku, ak nevykonávajú zárobkovú činnosť, prípadne týmto skupinám občanov nahradíť výplatu daňového bonusu priznaním peňažnej dávky vo výške daňového bonusu,
- okamžité vyriešenie problémov súvisiacich s čerpaním prostriedkov z Európskych sociálnych fondov,
- Transformácia terajšej Rady Vlády pre problematiku občanov so zdravotným postihnutím na skutočný nadrezortný poradný orgán Vlády SR, ktorému bude predsedáť podpredseda Vlády SR.

Viacere z týchto problémov mohli byť vyriešené už dnes, ak by Vláda SR a Národná rada SR akceptovali návrhy, ktoré im boli v posledných mesiacoch opakovane predkladané, ak by neboli zametane s odkazom na budúce riešenia.

Občania so zdravotným postihnutím považujú súčasnú situáciu a spôsob riešenia svojich životných problémov za neprijateľný a žiadajú

- Vládu SR, aby urýchlene prijala konkrétne opatrenia na riešenie naliehavých problémov občanov so zdravotným postihnutím a stratégiu systematickej nápravy a pokračovania transformácie sociálnej sféry
- poslancov Národnej rady SR, aby tieto opatrenia podporili a schválili.

Na protestnom zhromaždení sa zúčastnili zástupcovia jednotlivých občianskych združení, členovia týchto združení, sympatizanti, rodinní príslušníci, ako aj občania s TZP, ktoré nie i organizovaní, zhromaždenie podporili aj iné organizácie a jednotlivci (napr. baníci...)

Po skončení protestného zhromaždenia prijala ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny p. Radičová delegáciu za organizácie zdravotne postihnutých občanov, ktorí sa zúčastnili na tlačovej konferencii a následne prebrali s ministerkou akútne problémy.

Členské organizácie Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR:

Organizácia muskulárnych dystrofií v SR
Slovenský zväz sluchovo postihnutých
Slovenský zväz telesne postihnutých
Slovenský zväz zdravotne postihnutých
Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
Zväz postihnutých civilizačnými chorobami SR
Premeny - Asociácia pacientov a patientskych organizácií pre duševné zdravie
Slovenské hemofilické združenie
Slovenský zväz sclerosis multiples
Spoločnosť psoriatickov a atopikov SR
Zväz dabetikov Slovenska

ĎALŠIE ORGANIZÁCIE

Centrum samostatného života n.o., Bratislava
Imobility o.z. na Bratislava
Samaritán, Bratislava

PRIEVIDZA

ZO SZTP, Piešťany
Invalidní baníci, Prievidza, Handlová, Nováky
Centrum samostatného života, Ing. Vladimír Hpšťa, Banská Štiavnica
Okresná organizácia SZPP, Zvolen
Okresná organizácia SZPP, Žiar nad Hronom

BANSKÁ BYSTRICA

Centrum samostatného života n.o. organizátori: Anna Stachová, Miroslava Macurová,
Banská Bystrica
Mesto Banská Bystrica (samospráva) - referát sociálnych služieb, Banská Bystrica Slo-
venský zväz telesne postihnutých okresné centrum, Banská Bystrica
Famulus -o.z. Banská Bystrica
Via Orbis – n.o. Banská Bystrica

KOŠICE

Košická organizácia vozičkárov - Nezávislý život, Košice
Slovenský zväz telesne postihnutých - krajské centrum - Košice
Detský klub telesne postihnutých detí a mládeže, Košice
Únia nevidiacich a slabozrakých Košice
DSS Maják, Košice
Združenie rodičov a priateľov hluchoslepých detí
Rada pre zjednotenie telesne postihnutých na Slovenskou

PREŠOV

ZOM Prešov - združenie zdravotne postihnutých, Prešov

Vďaka úsiliu všetkých organizácií zdravotne postihnutých, dlhodobá starostlivosť o zdravotne postihnutých občanov zostáva v kompetencii MPSVaR SR.

Príjmy z dane z príjmov v roku 2005

V roku 2005 sme získali za pomoci našich členov 79 531,- Sk z 2% z dane z príjmov z roku 2004. **Obraciame sa na našu členskú základňu a prosíme, aby ste vyvinuli úsilie aj v tomto roku a získali darcov 2% z dane z príjmov.** Môžete žiadať nielen fyzické osoby, ale aj právnické, t. j. vašich zamestnávateľov, prípadne iné podniky a organizácie. Ako viete, tieto prostriedky nám umožnia stretávať sa, pretože ich použijeme na zníženie účastníckych poplatkov našich akcií. Príslušné tlačivá dostanete poštou, nepremeškajte termíny!

Post-poliomyelitický syndróm a možné komplikácie pri bežnej medikamentóznej terapii

Podľa údajov v literatúre sa post-poliomyelitický syndróm vyskytuje až u 70% ľudí, ktorí v mladosti prekonali paretickú formu detskej obrny. Okrem typických prejavov súvisiacich s post-poliosyndrómom súvisiacich s poruchou hybnosti, objavujú sa aj iné choroby komplikujúce život. Najčastejšie ide o interné resp. ortopedické choroby, ktoré vyžadujú medikamentóznú terapiu. Táto býva väčšinou dlhodobá alebo trvalá. Vedľajšie účinky niektorých liekov užívaných dlhodobo môžu vyvolať rýchlejšiu progresu post-poliosyndrómu

ANTIBIOTIKÁ - môžu byť v niektorých prípadoch príčinou blokády nervosvalového prenosu, vzácné až ku kurareformnému efektu. Ide predovšetkým o tetracyklínové antibiotiká: Tetracyklín, Deoxymykoin, Aminoglykozidové antibiotiká: Streptomycín, Gentamycín, Neomycín.

Makrolidové antibiotiká: Erytromycín, Rovamycín, Rulid, Klacid, Sumamed.

Samozrejme, pri krátkodobej aplikácii (liečenie akútneho infektu) je možné použiť aj horeuvedené antibiotiká.

ANALGETIKÁ sa používajú často a dlhodobo, hlavne pri bolestivých afekciách kĺbov a chrčtice. Potrebné je predovšetkým obmedziť preparáty obsahujúce metamizol (Novalgín, Algifen, Quarelin), phenacetin/Dinyl. Pri úporných neuralgických bolestiach a zvlášť tam, kde nepomáhajú nesteroidné antireumatiká je vhodná aplikácia gabapentidinu (Neurontin)-ordinuje ho neurológ.

Z nesteroidných antireumatík nie je vhodné dlhodobé užívanie. Indometacinum, Indobene, Olfen, Rewodina, Dolmina, Voltaren, Veral.

Vhodnejšie je užiť Brufen, Apo-buprofen, Ibalgin, Proferid, Ketonal Napsyn, Surgam. Pri silných akútnych, ale aj dlhodobo trvajúcich bolestiach je možná aplikácia kožných náplasti Durogesic - ordinovaný odborníkom pre chronickú bolesť, alebo neurológom.

Často sa s úspechom používa Amitriptylin ako analgetikum a antidepresívum hlavne pri chronickej bolesti

Pri kĺbových bolestiach súvisiacich s opotrebovaním kĺbnej chrupavky z preťaženia, možno odporučiť ortopédom Condrosulf (chondroitini sulfans A).

SPAZMOLYTIKÁ- uvoľňujú bolestivé spazmy predovšetkým v oblasti žľčových a močových ciest. Najčastejšie sa používajú anticholinergiká (Buscopan, Smas-mex). Pri ich dlhodobom užívaní klesá acetylcholín v oblasti nervosvalovej platničky a tým je negatívne ovplyvnený svalový tonus a sila paretických svalov so všetkými dôsledkami

Pre pacientov s post-poliosyndrómom je vhodnejšie voliť tzv. papaverinové preparáty: Papaverin, Cholaspam, Contraspam, Spasmoveralgin, Nospa.

MYORELAXANCIA sa používajú často pri svalových spazmoch v okolí chrbtice, alebo kĺbov končatín. Ako najvhodnejšie sa javia Mydocalm, menej Dorsiflex, Guajacuran, Sirdalud, Baclofen, najmenej Myolastan. Samozrejme, pri akútnych bolestivých spazmoch sú krátkodobo indikované, hlavne ak sa užijú na noc! Dlhodobé užívanie vedie k nežiadúcemu uvoľneniu svalov a väzov predovšetkým v oblasti chronicky preťažovaných veľkých kĺbov DK - čo vedie k následnému zhoršeniu deformít kĺbov DK.

ANTIARYTMIKÁ sú nevyhnutné pri poruchách srdcového rytmu, treba však individuálne posúdiť riziko a benefit

Preparáty chinínu, prokainamidu, ajmalínu (Kinidin, Procainamid, Giluryt-mal), preparáty mexiletinu (Katen) Amiodatona (Cordarone), môžu viesť k poklesu svalového tonusu a zhoršovať prevod nervového vzruchu na nervosvalovej platničke.

ANTIHYPERTENZÍVA. Z neselektívnych betablokátorov, predovšetkým Trimepranol - môže sa podieľať na svalových bolestiach, slabosti a nežiaducej vazokonstrikcii (stiahnutie ciev), čo vedie k zhoršeniu prekrvenia pri periferných parézach.

Pri dlhodobom užívaní diuretík (lieky k odvodneniu), ktoré nešetria kálium, je potrebné venovať pozornosť relatívne rýchlo rastúcej únave a slabosti, ktorá

môže súvisieť s nadmerným vyplavovaním minerálov, predovšetkým kália, Často je nutná jeho náhrada,

HYPOLIPIDEMIKÁ - sú ordinované pri zvýšenej hladine tukov v krvi (cholesterolu a triglyceridov). Tzv. statíny (Mevacor, Zocor, Lipostat, Lescol) fibráty /Lipanthyl, Lipanor, Gevilon) môžu u disponovaných jedincov vyvolať bolesti svalstva, slabosť až zhoršenie hybnosti. Nebezpečná môže byť kombinácia tzv. statínov s niektorými antibiotikami (Erytromycín), alebo vazodilatanciami (Xanidil ret).

PSYCHOFARMAKÁ -sú často ordinované pri nespavosti, zvýšenej úzkosti, depresii. Benzodiazepíny (Diazepam, Nitrazepam, Oxazepam, Do-micum, Rohypnol) pri dlhodobom užívaní znižujú svalový tonus, môžu zhoršovať dychové ťažkosti.

Pri nespavosti je vhodnejší Stilnox, resp. Hypnogen, je vhodné najskôr skúsiť preparáty na rastlinnej báze (Persen forte, Novo-Passit, Valofyt neo).

V rámci liečby depresie nie sú vhodné na dlhodobé užívanie Prothiaden, Novetil, Anafranil - negatívne ovplyvňujú nervosvalový prenos. Účinnejšie sú Deprex, Seropram, Fevarin, Zoloft, nemajú negatívny vplyv na nervoasvalový prenos a majú aj určitý analgetický účinok.

ANESTETIKÁ - v prípadoch, keď je nutná narkóza, je dôležité, aby pacienti s post-poliosyndrómom vždy včas upozornil na svoje nervosvalové ochorenie, poruchy hybnosti, prípadne na dýchacie ťažkosti.

Z inhalačných anestetík me je vhodný Halotan, Narcotan, Isofluran. Dôležité je vyhnúť sa tzv. depolarizujúcim myorelaxanciám (Succinylcholin, Procuran).

Ordinácia liekov patrí do rúk lekára, aj pri voľne dostupných liekoch je vhodné poradiť sa s lekárom. Dôležité je preštudovať príbalový leták každého lieku. Kombináciu viacerých liekov treba dohodnúť s ošetrovateľom, ktorý má preklad o celkovom zdravotnom stave a všetkých ordinovaných liekoch.

Prevzaté z PPS-život, autorka: Doc. MUDr. Havlová, CSc.

Spracovala: MUDr. Gazdíková

Naše rady opustil 8. 12. 2005

František Janejka z Michaloviec

Venujme mu tichú spomienku!

JANSKÉ LÁZNĚ V MINULOSTI

Možno niektorí z Vás poznajú moju vášeň ku knihám. Novým i starým. Nedávno sa mi dostala do ruky malá stará brožúrka s názvom BAINEAE CZECHOSLOVACAE, ktorú zostavil prof. Eduard Cmunt. Vyšla v roku 1947 a má 68 strán. Samozrejme, že som v nej zalistovala. Píše o „lázeňském léčení“. Popisuje známe kúpele bývalého Československa, akými sú napr.

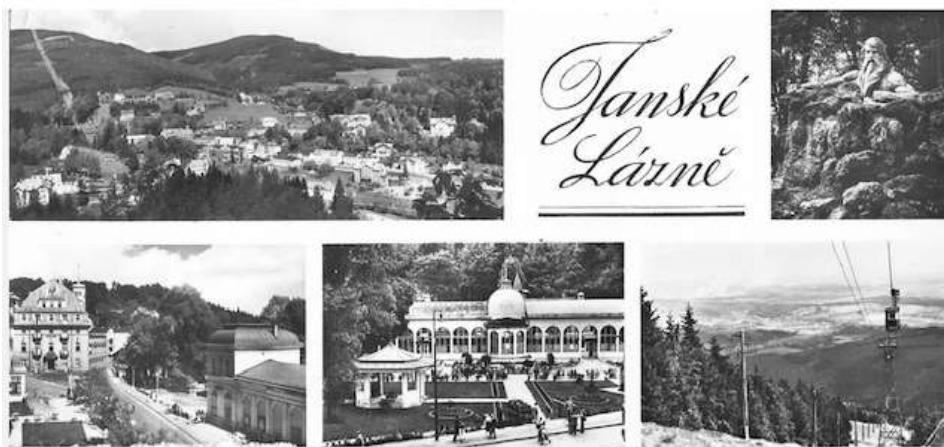
Karlovy Vary, Mariánske Lázně, Františkovy Lázně, Poděbrady, Piešťany, Trenčianske Teplice a mnoho ďalších. Nedá mi sa s vami nepodeliť o môj zážitok pri čítaní tejto útlej knižky. Milo pôsobí aj čeština používaná pred necelými 60 rokmi, preto vám úryvok prepisujem v originálnom znení (bez tituliek). Samozrejme, vybrala som kapitolu týkajúcu sa Janských Lázní. Poznáme ich všetci dôverne, tak nám určite nebude robiť problém si ich predstavil aj pred mnohými rokmi.

Janské Lázně leží v lesnatém údolí trutnovském ve výši 678 m nad hladinou mořskou, na jižním úpatí krkonošských hor, jejichž vrcholů lze během 2 hod, dosíci lanovkou. Teplá zřídla objevená podle kroniky již v r. 1006, patří svými fyzikálně chemickými vlastnostmi mezi akrotothermy, t. j. mezi jednoduché přírodní prameny teploty mezi 21-79 °C, které mají léčebný účinek, ačkoliv postrádají v sobě rozpuštěných látek, jimž by bylo možno terapeutiky vliv přičíst. Jánská therma vyvěrá s intenzitou asi 500 l/min, při stále teplotě 29,6°C. Voda obsahuje jen nepatrné množství pevných a prchavých látek, je úplně čirá a jeví zvláštní modravé zabarvení. Podstata léčebné síly akrototherem, třebaže chudých na nerosty, spočívá v obsahu vzácných prvků dokázaných spektrální analýzou, v jejich aktivně simulujících vlastnostech a snad i přítomnosti tzv. těžké vody a radiové emanace.

Velká cena těchto vod tkví též v okolnosti, že propouští do hloubky 1 m biologicky účinné ultrafialové paprsky, kdežto obyčejná říční voda je skoro úplně pohlcuje již ve vrstvě 10 cm.

Poněvadž Jánské prameny jsou jak svým účinkem, tak i svým složením podobná americkým Warm-Springs ve státě Georgia, kde se s velkým úspěchem léčil prezident Franklin D. Roosevelt, byla v červnu 1935 v Janských Lázních otevřena první evropská Warm-Springs terapie. Za tímto účelem byla provedena různá opatření, odstraňující některé nedostatky oproti Warm Springs americkým. Nedostatek ultrafialových paprsků, které mají při léčbě velký význam, poněvadž jejich působením se tvoří z ergosterinu, přítomného v lidské kůži vitamin D, je nahrazován instalací umělého horského slunce nad léčebným bazénem. Tento bazén je o kapacitě asi 30 m², je plněn přímo ze zřídla jen několik metrů

vzdáleného, které je upraveno ve velký plovací bazén. Voda přirozené teploty 29,6 °C by byla pro ošetřované příliš studená, je proto proháněna ohřívачem a do bazénu přichází indiferentně, tj. zahřátá na 35°C.

V léčebné proceduře nemocný podstoupí nejprve podvodnou masáž. Nemocný, který spočívá na zvlášť konstruovaném vodním lůžku, je masírován proudem vody, vháněným hadicí pod tlakem 2-6 atmosfér. V bazénu se zároveň využívá i gravitačních výhod vodního prostředí, vyjádřených Archimedovým zákonem a nemocní mohou provádět svými ochrnutými údý pohyby, které se jim mimo vodu nikdy nepodařily. Po masáži je každý, ve své funkci poškozený sval zvlášť, do podrobností vypracovaným způsobem procvičován, za spolupůsobení fyzikálně-chemických vlastností vody ultrafialových paprsků. Pak následují masáže na suchu a speciální procvičování postižených svalů za účelem obnovení fyziologické činnosti svalů neúplně ochrnutých, nebo zvýšení funkční schopností svalů nepostižených, či uvolnění kontraktur antagonistů.

Z uvedeného je patrné, že podstatou léčení je využití přirozených i adjuvantních vlastností zřidel. Tím, že se organismus Warm-Springs metodou do jisté míry dráždí, vyvolává se řada biologických dějů, směřujících k očekávanému uzdravení.

Následující bezvodé procedury navazují na pod vodové masáže, využívající každého pod vodou získaného, někdy i nepatrného obnovení funkce svalové.

Tím je stanovena široká indikační oblast Janských Lázní. V první řadě jsou to následky akutního onemocnění centrálního nervového systému, především stavy po dětské obrně. Dále obrny po příčných zánětech míšních a funikulární

myelitidy. Onemocnění periferních nervů bez výjimky ať již senzitivních nebo motorických. Hemiplegie po mrtvicích, po úrazech, po zánětech mozku, operacích. Paralysis agitans, Morbus Little. Vasomotorické poruchy, Quinckeho oedem, Dysbasia angiospastica. Konečně onemocnění endokrinních žláz a klimakterické potíže. Výhodná klimatická poloha a kontakt s vysokými horami působí blahodárně na nespavost a depresivní stavy.

Z onemocnění jiných, než nervových je indikován chronický rheumatizmus včetně deformující artritidy. Kontraindikovány jsou těžké srdeční vady, onemocnění srdečního svalu, tuberkulóza.

Ak ste sa dozvedeli niečo nové o Janských Láznach, splnil môj príspevok účel. A dúfam, že splní aj ďalší môj sen, znova zorganizovať niekoľkodňový výlet do Krkonůš a nám známých miest... Porozmýšľajme spoločne ako to zrealizovať.

Zuzana Baranová

JUBILANTI 2006

80			
rokov	18. 3.	Rudolf Suchý	Bratislava
	28. 9.	Ľudmila Štujberová	Veľké Úľany
75			
rokov	19. 3.	Jozefa Ščúriková	Zákopčie
	23. 9.	Klárka Kalvosterová	Brieštie
	28. 11.	Gabriela Buzalková	Liptovský Mikuláš
70			
rokov	27. 1.	Helena Takáčová	Rimavská Sobota
	22. 2.	Jozefína Pagáčová	Partizánske
	3. 3.	Július Mlynský	Svit
	13. 9.	Helena Bodyová	Spišská Nová Ves
	13. 11.	Alžbeta Krupková	Humenné
	1. 12.	Žofia Lešková	Bratislava
65			
rokov	3. 1.	Terézia Čížmarová	Košice
	20. 1.	Ján Szakál	Bratislava
	4. 4.	Veronika Kuzmová	Humenné
	15. 6.	Anna Dorušová	Košice
	8. 7.	Rudolf Vánik	Trenčín

13. 8.	Rozália Benčová	Nesvady
25. 9.	Mária Michaletzová	Bratislava
1. 10.	Helena Gálisová	Dolné Chlebany
20. 12.	Eva Megelová	Michalovce

**60
rokov**

6. 1.	Marcela Crkoňová	Púchov
6. 1.	Elena Malinčíková	Lužianky
21. 1.	Zuzana Auxtová	Rimavská Sobota
13. 2.	Stanislav Gajdoš	Bratislava
14. 2.	Soňa Lejsková	Ostrava – Mariánske Hory
22. 2.	Miloš Stilhammer	Bratislava
9. 3.	Ing. Jaroslav Bobek	Čadca
28. 3.	Edita Adamková	Bratislava
28. 5.	MUDr. Zdenka Kubolková	Šaľa
30. 5.	Helena Lacková	Levoča
10. 6.	Anna Samáková	Trenčín
17. 6.	Eva Balkovská	Košice
23. 6.	Zdeněk Soukup	Tatranská Štrba
25. 6.	Ernest Horváth	Mýtna Ludany
8. 9.	Mária Ivančíková	Poprad
9. 11.	Helena Juríčková	Ružomberok
23. 11.	Angelína Sobínová	Dobrá Voda
16. 12.	Peter Petrínek	Zvolen
17. 12.	Anna Viskupová	Nitra

**55
rokov**

6. 1.	Viera Turňová	Rimavská Sobota
2. 2.	Oľga Drahokoupilová	Praha 4 – Kumatice
26. 2.	Ján Dlabal	Košické Olšany
4. 3.	Vladimír Hruška	Martin
23. 3.	Mária Oravcová	Krupina
25. 3.	Peter Petrík	Košice
27. 3.	Jarmila Pauzerová	Dechtice
12. 5.	Gabriela Arpášová	Nové Zámky
27. 5.	Mgr. Viera Ičová	Košice
26. 6.	Emília Franková	Kostoľany pod Trábečom
27. 6.	Mária Sluková	Plevník – Drienové
9. 7.	JUDr. Silvia Lipovská	Trnava
2. 8.	Jozef Baričák	Čadca
3. 8.	Jozef Kubove	Košice

	3. 8.	Ing. Darina Oličová	Bratislava
	19. 8.	Eva Poláková	Valaská Belá
	29. 9.	Monika Klukáňová	Žilina
	15. 11.	Jaroslav Grič	Bratislava
	15. 11.	Štefánia Krúpová	Dubnica nad Váhom
50			
rokov	13. 1.	Martin Csiba	Bratislava
	15. 1.	Mária Mocková	Bratislava
	18. 1.	Stanislav Stašík	Prešov
	22. 1.	Jozef Vavrúš	Nemšová
	6. 2.	Janka Krajčovičová	Turček
	9. 2.	Mária Uhríková	Horný Hričov
	15. 3.	Ing. Milan Janečko	Bratislava
	26. 4.	Juraj Berta	Nižný Hrabovec
	27. 4.	Mária Slabá	Trenčín
	11. 7.	Margita Michalková	Nacina Ves
	3. 10.	Ondrej Mocko	Bratislava
	25. 10.	Michal Bednár	Levoča
	8. 11.	Eva Porubská	Trenčín
	21. 11.	Štefan Jusko	Veľké Kapušany
	8. 12.	Mária Šugárová	Dubnica nad Váhom
	25. 12.	Ing. Gabriela Mižáková	Pavlovce nad Uhom
45			
rokov	9. 1.	Viera Solnicová	Bratislava
35			
rokov	21. 11.	Stanislava Kollárová	Vranov nad Topľou

Zloženie Rady Asociácie polio v SR

Predseda:	Ing. Alica Suchá
Podpredsedovia:	Ing. Jozef Danek Ing. Jozefína Slezáková
Tajomníčka:	Mgr. Anna Hmiráková
Hospodárka:	Helena Kánová
Členovia:	MUDr. Zuzana Baranová, PhD. Eva Lazurová Emília Staňáková Miloš Stilhammer

Kontrolná komisia AP v SR

Predsedníčka:	Jana Šebianová
Členovia:	Zuzana Lichtensteinová Mgr. Mária Mruzková

Informátor Asociácie polio v SR

Vydáva a bezplatne rozširuje pre svojich členov a priaznivcov AP v SR

Zostavila: Ing. Alica Suchá
Grafická úprava: Sofi-Senková
Vytlačil: Kartprint